

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права

НАУКОВІ ОСНОВИ ПРАВОТВОРЧОСТІ
ТА ЮРИДИЧНОЇ ТЕХНІКИ

Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт для
студентів спеціальності 081 «Право» заочної форми навчання

КИЇВ – 2022

*Обговорено та схвалено на засіданні
кафедри теорії та історії держави і права
Навчально-наукового юридичного інституту
Національного авіаційного університету
(протокол № __ від « » _____ 2022 р.)*

Укладач: Р. А. Калюжний

Наукові основи правотворчості та юридичної техніки:
Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт для
студентів спеціальності 081 «Право» заочної форми навчання / Уклад.
Р. А. Калюжний.

Вступ

Методичні рекомендації підготовлені для студентів спеціальності 081 «Право» заочної форми навчання і складені відповідно до робочої програми дисципліни «Наукові основи правотворчості та юридичної техніки». Вони включають необхідний перелік тем для вивчення сучасних проблем теорії і практики правотворчості та юридичної техніки, що дозволяє студентам закріпити набуті знання про основні принципи, засоби, прийоми, методи правотворчої діяльності як окремого виду юридичної діяльності, її різновиди та особливості у сучасній українській державі, а також сформувані вміння та навички застосовувати правила юридичної техніки.

Методичні рекомендації містять загальний перелік літератури, яка може бути використана в процесі підготовки до занять, самостійної роботи, під час написання контрольних робіт студентами, а також при підготовці до екзамену. Перелік тем сформовано таким чином, щоб студенти під час виконання роботи на основі вивчення наукових розробок у сферах правотворчості та юридичної техніки, оволоділи методикою вирішення професійних завдань щодо створення нормативно-правових актів, набули досвіду поєднання досягнень юридичної науки з практикою у сферах правотворчості та юридичної техніки, що є важливим етапом в процесі підготовки майбутніх фахівців до участі в правотворчій діяльності органів державної влади та до науково-дослідної і викладацької роботи.

Навчальним планом, на основі якого здійснюється викладання навчальної дисципліни «Наукові основи правотворчості та юридичної техніки» для студентів заочної форми навчання, передбачено виконання однієї контрольної роботи, що є одним із видів самостійної навчальної роботи студентів, який призначений засвідчити якість набутих студентами знань та вмінь використовувати їх при опрацюванні теоретичних питань у галузі права.

Контрольна робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, засвоєних за час навчання та надбання навичок їх застосування для комплексного вирішення конкретних завдань: розвиток, закріплення вмінь і навичок самостійної роботи, пошуково-дослідницької діяльності та творчої ініціативи; використання загальнотеоретичних правових знань, навчальної, методичної та довідкової літератури при вирішенні завдань роботи; формування професійних умінь і навичок.

1. Порядок виконання контрольної роботи

Відповідно до навчального плану підготовки магістрів права студенти заочної форми навчання у 2 семестрі виконують одну контрольну роботу з дисципліни «Наукові основи правотворчості та юридичної техніки», на яку відводиться 8 годин самостійної роботи студента.

Контрольна робота виконується у терміни робочого навчального плану відповідної ступеневої підготовки і повинна мати обсяг 10-15 друкованих сторінок.

Контрольна робота складається з двох частин. Перша – теоретична. Друга частина контрольної роботи – практична.

Теоретична частина. Теоретична частина складається з двох теоретичних питань. Відповідний варіант теоретичної частини студент обирає шляхом сумування двох останніх цифр номера залікової книжки.

Наприклад. Номер залікової книжки 121781. Відповідно, студент обирає варіант № 9 (8+1).

Практична частина. Практична частина складається з одного практичного завдання, яким передбачено здійснення аналізу законопроекту, винесеного для публічного обговорення.

Виконання контрольної роботи складається з наступних етапів:

- **вибір варіанту контрольної роботи** (варіант студенти обирають самостійно, керуючись переліком, який запропонований кафедрою; якщо студент бажає опрацювати питання, які не передбачені рекомендованою тематикою, він повинен узгодити це з керівником роботи);

- **добір та вивчення літератури** (корисні поради у процесі добору літератури студент отримує від наукового керівника, працівників бібліотеки; значно прискорить процес добору літератури використання алфавітних та систематичних каталогів літератури, бібліографічних довідників, джерел інформації з INTERNETу; поглиблене вивчення літератури доцільно почати з розгляду публікацій останніх років; у процесі вивчення літератури на окремих аркушах варто робити конспективні записи, виписки окремих цитат; слід обов'язково записувати прізвище та ініціали автора книги чи статті, а також назву публікації, видавництво, місто та рік видання, номер сторінки – це необхідно для посилання на першоджерела, використані при написанні контрольної роботи);

- **написання та оформлення роботи** (зібраний на попередньому етапі матеріал класифікується, систематизується та опрацьовується відповідно до послідовності пунктів контрольної роботи; формулюються висновки, добираються ілюстрації (схеми, таблиці) та здійснюється редагування; третій етап завершується оформленням контрольної роботи згідно вимог);

- **захист контрольної роботи** (виконана робота у встановлений термін здається студентами на кафедру для перевірки керівником; якщо науковий керівник позитивно оцінює роботу, то вона допускається до захисту; під час захисту студент повинен стисло (3-5 хв.) обґрунтувати доцільність запропонованої тематики, а також дати відповіді на запитання; у процесі захисту роботи оцінюється глибина знань студента з досліджуваної проблематики, його вміння доповідати та вести дискусію, відстоювати власну точку зору, відповідати на запитання; за результатами захисту контрольної роботи студент отримує відповідну кількість балів, що є однією з підстав для допуску до виконання екзаменаційного завдання).

2. Оформлення контрольної роботи

Контрольна робота має бути відповідно стилістично, граматично та технічно оформлена. Матеріали потрібно подати у вигляді, прийнятному для читання та сприйняття інформації. Контрольна робота комплектується у наступній послідовності: титульний аркуш; зміст (план); вступ; основна частина; висновки.

Контрольна робота починається титульним аркушем (див. додаток 1).

Після титульного аркуша вміщується сторінка змісту (плану), в якому наводиться перелік заголовків частин контрольної роботи та номери сторінок, з яких вони починаються (див. додаток 2).

Текст основної частини контрольної роботи поділяють відповідно до плану на параграфи (розділи) і пункти. Назви параграфів (розділів) записуються у вигляді заголовків великими літерами. Назви пунктів записують у вигляді заголовків малими літерами, крім першої великої. Параграфи (розділи) нумерують по черзі арабськими цифрами, а пункти – двома арабськими цифрами, розділеними крапкою (цифрою номера відповідно пункту всередині параграфа (розділу)). Кожний параграф (розділ) починається з нової сторінки.

Текст контрольної роботи може бути написаний від руки чорнилом

одного кольору або надрукованим на папері, охайно, без помилок. При викладі матеріалу слід користуватися загальною визнаною термінологією, звертаючи увагу на точність її застосування та чіткість формулювань. Скорочення слів у тексті контрольної роботи та ілюстраціях до неї, крім загальною визнаних аббревіатур, не допускається. Матеріал у контрольній роботі має бути викладений у логічній послідовності.

Контрольна робота повинна бути надрукована на одній стороні аркушів білого паперу формату А4, з полями: ліворуч – 30 мм; праворуч – 15 мм; зверху та знизу – 20 мм. Текст друкується шрифтом Times New Roman розміром 14 пт з полуторним міжрядковим інтервалом. Усі сторінки контрольної роботи (крім титульного аркуша) мають бути пронумеровані. Порядковий номер сторінки ставлять у правому нижньому куті. Нумерація сторінок починається зі сторінки змісту, на якій проставляється номер «2», оскільки – це друга сторінка контрольної роботи, та завершується останньою сторінкою – списком використаних джерел і літератури.

Рукописний текст повинен бути обсягом 18 сторінок на аркушах паперу формату А4.

Таблиці, схеми в контрольній роботі повинні мати порядковий номер, тематичну назву.

На інформацію, запозичену з інших джерел, а також цитати, що наводяться у тексті контрольної роботи, обов'язково мають бути зроблені посилання. Посилання роблять одразу після закінчення цитати у квадратних дужках, де вказується порядковий номер джерела у списку літератури та відповідні сторінки джерела, наприклад: [1, с. 23-25].

В кінці контрольної роботи має бути подано перелік використаних при її написанні джерел. Джерела повинні розташовуватися в алфавітному порядку або по мірі їх використання в тексті контрольної роботи (див. додаток 3).

3. Завдання на контрольну роботу

Теоретична частина

№ варіанта	Завдання
Варіант 1.	1. Правові засоби у правотворчому процесі. 2. Співвідношення понять «юридична техніка», «юридична тактика» і «юридична технологія».

Варіант 2.	1. Стандарти правотворчої процедури. 2. Юридична техніка: особливості сучасної практики.
Варіант 3.	1. Етапи наукових досліджень проблем правотворчості. 2. Техніко-юридичні аспекти внесення змін до законів.
Варіант 4.	1. Альтернативність в системі соціального регулювання. 2. Загальнотеоретична характеристика кодифікаційної техніки.
Варіант 5.	1. Основні орієнтири сучасного розуміння правоутворення. 2. Роль та значення правил юридичної техніки у сучасному нормотворенні.
Варіант 6.	1. Вплив праворозуміння на процес правоутворення. 2. Юридична техніка у сфері оприлюднення нормативно-правових актів.
Варіант 7.	1. Право і правотворчість у контексті праворозуміння. 2. Юридична техніка та технологія укладення міжнародних контрактів.
Варіант 8.	1. Юридична практика та її роль у правотворчому процесі. 2. Правопізнання як засіб подолання юридичних колізій.
Варіант 9.	1. Процес правотворчості як фундаментальна умова реформування і оновлення нормативно-правової (законодавчої) бази. 2. Юридичні фікції як специфічні засоби юридичної техніки.
Варіант 10.	1. Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток правотворчої діяльності. 2. Юридичні застереження та їх вплив на ефективність правового регулювання.
Варіант 11.	1. Тенденції розвитку та вдосконалення правотворчості в Україні. 2. Рівні формалізації права.
Варіант 12.	1. Поняття правотворчості та його співвідношення із правоутворенням, нормотворчістю та законотворчістю.

	2. Системність, логіка і мова закону.
Варіант 13.	1. Поняття та види правотворчості. 2. Конституційність нормативно-правових актів: проблеми законодавчої техніки.
Варіант 14.	1. Єдність, відмінність і взаємодія юридичних норм та норм моралі. 2. Поняття та види юридичних конструкцій як засобів законотворчої техніки.
Варіант 15.	1. Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів. 2. Юридична дефініція як засіб юридичної техніки.
Варіант 16.	1. Поняття та види правотворчих помилок у законодавстві України. 2. Техніко-технологічні аспекти правового моніторингу якості нормативно-правових актів.
Варіант 17.	1. Застосування принципів права у процесі нормотворчості. 2. Роль євроінтеграційних процесів у розвитку юридичної техніки в Україні.
Варіант 18.	1. Правотворчість як правова цінність. 2. Правове регулювання вимог нормотворчої техніки.

Практична частина

Проаналізувати на вибір законопроект, винесений для публічного обговорення, вказавши його можливі недоліки та пропозиції щодо їх усунення.

4. Оцінювання якості та захист контрольної роботи

Захист контрольної роботи відбувається у формі індивідуальної бесіди викладача зі студентом, у ході останній повинен чітко відповісти на поставлені запитання. Під час захисту роботи перевіряється глибина теоретичних знань, володіння категоріально-понятійним апаратом, вміння формулювати власну думку та творчо використовувати знання при розв'язанні професійних завдань.

Оцінювання здійснюється відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Наукові основи правотворчості та юридичної техніки», а кількість балів виставляється за такою шкалою:

1. «Відмінно» (18-20 балів) – студент отримує за умови, коли робота виконана у відповідності до графіку навчального процесу,

зміст питань викладено чітко, повністю та послідовно, під час захисту роботи продемонстровано високий рівень знань, вміння аналізувати матеріал та аргументувати зроблені висновки.

2. «Добре» (15-17 балів) – ставиться за умови, якщо студент за окремими показниками під час обґрунтування та викладу матеріалу допускає певні неточності, нечітко формулює деякі положення чи неповністю робить висновки.

3. «Задовільно» (12-14 балів) – ставиться, в тому разі, коли робота подана на перевірку з відхиленням від встановленого терміну до 3-х днів, окремі елементи подані без достатнього обґрунтування, переважна більшість матеріалів списана з першоджерел.

Отримана рейтингова оцінка за виконання та захист контрольної роботи є однією зі складових поточної модульної рейтингової оцінки.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова література:

1. Теорія держави і права: навч. посіб. для підгот. фахівців з інформаційної безпеки / [О.О. Тихомиров, М.М. Мікуліна, Ю.А. Іванов та ін.]; за заг. ред. Л.М. Стрельбицької. – Київ: Кондор Видавництво, 2016. – 332 с.

2. Кельман М.С. Загальна теорія держави і права: підручник / М.С. Кельман. – К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 716 с.

3. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваіге, 2015. – 392 с.

4. Теорія держави і права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О.В. Петришин, С.П. Погребняк, В.С. Смородинський та ін.; за ред. О.В. Петришина. – Х.: Право, 2014. – 368 с.

5. Качур В.О. Теорія держави і права : навчальний посібник [Текст] / В.О. Качур. – К. : Видавництво «ЦП «Компринт», 2014. – 328 с.

6. Манько Д.Г. Юридична техніка й технології : навч.-метод. посіб. / Д.Г. Манько. – Херсон : Олді-плюс, 2013. – 202 с.

7. Шутак І.Д. Юридична техніка : навч. посіб. / І.Д. Шутак, І.І. Онищук. – Івано-Франківськ, 2013. – 495 с.

8. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. – Харків: Консум, 2012. – 526 с.

9. Татарчук В.І. Теорія держави і права. Навчальний посібник. – К. : ЦУЛ, 2012. – 184 с.

Допоміжна література:

1. Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів» (освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр», спеціальність 8.03040101 «Правознавство») / уклад.: С.Г. Серьогіна, П.М. Любченко, І.І. Бодрова та ін. – Х. : Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2013 – 35 с.
2. Волошин Ю.О. Модельна правотворчість і гармонізація у комплексі засобів зближення правових систем в умовах міждержавної інтеграції: порівняльно-правовий аспект / Волошин Ю.О. // Право України. – 2013. – С. 242-250.
3. Теньков С.О. Процесуальні та договірні документи у практиці роботи юристів / С. О. Теньков, О. В. Богатиренко, О. С. Головатенко та ін. – К. : Професіонал, 2012. – 512 с.
4. Легка О. Юридична техніка законодавчих та правозастосовних актів / О. Легка // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 1. – С. 101-107.
5. Чаплюк О. Метологічні засади взаємодії національної та міжнародної правотворчості. / О. Чаплюк // Юридична Україна: Правовий часопис – Київ, 2011. – № 4. – С. 21-26.
6. Процесуальні документи у цивільних справах : теорія, методика, практика : науково-практичний посібник / ред. С. Я. Фурса – К. : Правова єдність, 2011. – 895 с.
7. Кримінально-процесуальні документи: досудове та судове провадження: навчально-практичний посібник / О. П. Кучинська. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 406 с.
8. Процесуальна документація: навч. посібник / П. М. Павлик, Ж. В. Удовенко, Т. М. Кілічава, Л. М. Райх. – 3-тє вид., переробл. та доповн. станом на 1 серп. 2010 р. – К. : Центр учб. л-ри, 2010. – 560 с.
9. Ковальський В.С. Правотворчість: теоретичні та логічні засади / В.С. Ковальський, І.П. Козінцев. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 192 с.
10. Ющик О.І. Теоретичні основи законодавчого процесу: моногр. / О.І. Ющик. – К.: Парлам. вид-во, 2004. – 520 с.
11. Биля І. О. Теоретичні основи використання нормотворчої техніки: автореф. дис ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / І. О. Биля. – Х., 2004. – 20 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті :

1. Яковенко М.О. Юридична техніка: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни студентами спеціальності 081 «Право» [Електронний ресурс] / М.О. Яковенко. – Полтава: ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ», 2016. – 148 с. – Режим доступу: http://pravo.puet.edu.ua/files/lic2016/ut_03.pdf

2. Риндюк В.І. Нормотворча діяльність : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. [Електронний ресурс] / В. І. Риндюк. – К. : КНЕУ, 2009. – 162 с. – Режим доступу: http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/8461/1/cgiirbis_64.pdf

3. Бержерон Р. Правила нормопроєктування [Електронний ресурс] / Р. Бержерон. – Оттава : М-ство юстиції Канади, 1999. – 60 с. – Режим доступу: aritu.org.ua/system/files/bergeron.doc

4. Болдырев М. Юридическое конструирование: курс лекций [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://issuu.com/singa/docs/iurconst/1>

5. Буроменський М. В. Звернення до Європейського суду з прав людини : практика Суду і особливості українського законодавства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.khpg.org/index.php?id=1080677442> 4.

6. Гиляка О. Юридичний документ : особливості та законодавче регулювання [Електронний ресурс] / О. Гиляка // Вісник Національної академії правових наук України. – 2014. – № 3. – С. 165-172. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/jpdf/vapny_2014_3_18.pdf

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з дисципліни «Наукові основи правотворчості та юридичної
техніки»

Варіант № ____

Виконав:

Перевірив:

Київ 20__

ЗМІСТ/ПЛАН

ВСТУП.....	3
Теоретична частина.....	4
Питання 1. Правові засоби у правотворчому процесі.....	4
1.1. Поняття правових засобів у правотворчому процесі.....	5
1.2. Класифікація правових засобів у правотворчому процесі.....	6
1.3. Форми використання правових засобів у правотворчому процесі.....	7
Питання 2. Співвідношення понять «юридична техніка», «юридична тактика» і «юридична технологія».....	8
2.1. Наукові підходи до визначення понять «юридична техніка», «юридична тактика» і «юридична технологія».....	9
2.2. Проблеми співвідношення понять «юридична техніка», «юридична тактика» і «юридична технологія».....	10
Практична частина.....	12
Аналіз проекту Закону України «Про Вищий антикорупційний суд».....	12
ВИСНОВКИ.....	13
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	15

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пильгун Н.В. Перспективи вдосконалення юридичної техніки в Україні / Н.В. Пильгун, А.С. Смітюх / Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право» – 2014. – Том 1(30). – С. 42-46.
2. Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів» (освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр», спеціальність 8.03040101 «Правознавство») / уклад.: С.Г. Серьогіна, П.М. Любченко та ін. – Х. : Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2013 – 35 с.
3. Волошин Ю.О. Модельна правотворчість і гармонізація у комплексі засобів зближення правових систем в умовах міждержавної інтеграції: порівняльно-правовий аспект / Волошин Ю.О. // Право України. – 2013. – С. 242-250.